

Carta oberta als i les independentistes

L'independentisme viu moments efervescents. Sens dubte, comencem a recollir els fruits de molts anys de feina, feina que hem fet entre tots, des del carrer i des de les institucions. El debat sobre la Independència està damunt la taula, se'n parla d'una manera normalitzada en els mitjans de comunicació, en el Parlament, en les converses familiars. Les enquestes detecten moviments significatius en l'actitud de la societat catalana davant de la hipòtesi independentista. Progressem adequadament, i darrerament a bon ritme. M'agradaria aprofitar el moment per compartir una sèrie de reflexions sobre el moment històric que vivim com a país, i també sobre el moment que viu l'independentisme.

Voldria en primer lloc posar en valor el paper d'Esquerra Republicana de Catalunya en aquest procés, perquè crec que s'ha estat molt poc generós amb Esquerra des de dins mateix de l'independentisme. Esquerra va saber activar fa set anys el ressort adequat, forçant l'alternança democràtica a Catalunya amb un programa basat en la redacció d'un nou Estatut. Aquella decisió estratègica, no entesa per tothom, ha acabat provocant una sèrie de reaccions en cadena de gran calat polític. El nou Estatut era, com vam dir en el seu moment, la prova del cotó de l'Espanya plural i del projecte autonomista-federalista. Com era d'esperar, la prova del cotó ha acabat donant negatiu, primer amb la retallada de l'Estatut al Congrés i en el pacte Mas-Zapatero, i després amb la sentència del Tribunal Constitucional. L'autonomisme (i no cal dir el federalisme) han entrat en crisi, i la perspectiva independentista s'obre pas. La sentència del TC, doncs, tanca el cicle polític iniciat amb l'Acord del Tinell.

En el camí, hem cosit el PSC al país, arrossegant-lo a posicions que fa vuit anys eren impensables: l'Estatut del 30 de setembre, la Llei d'Educació, la Llei d'Accollida, la Llei de Consultes, la Llei del Cinema, la Llei de Vegueries, etc, i hem provocat un corriment de les posicions nacionals de CiU, amb l'assumpció del dret a decidir com a eix polític. Avui, set anys després de la irrupció d'Esquerra com a força de Govern (amb només el 14% dels vots, cal recordar-ho), el catalanisme és més ampli, més transversal, i el debat sobre la Independència és sobre la taula. Segur que no ho hem fet tot nosaltres sols, però crec que seria molt injust pretendre que la principal força independentista no hi té res a veure, i més després d'haver assolit una victòria estratègica tan clara. Els intel·lectuals orgànics de CiU que sentenciaven que l'eix nacional seria substituït pel social, veuen com la política catalana ha pres un caire més nacional que mai.

Una de les bones notícies del creixement social de l'independentisme és la seva extensió transversal entre gent d'ideologies molt diverses. Hi ha partidaris de la Independència que són d'esquerres, n'hi ha de liberals, de conservadors, de democristians... Hi ha partidaris de la Independència entre els votants de tots els partits catalanistes de tradició democràtica, amb percentatges significatius. La idea de la Independència ha impregnat transversalment la societat catalana.

Esquerra ha tingut el monopoli de la representació electoral i parlamentària de l'independentisme els darrers vint anys. Però a mesura que l'independentisme ha anat creixent i s'ha fet transversal, hi ha hagut més i més ciutadans partidaris de la Independència que no s'han sentit representats per l'ideari i per l'acció política del nostre partit, tant per diferències ideològiques com estratègiques.

Esquerra és un partit republicà i d'esquerres, i tenim un model territorial i de desenvolupament sostenible per al nostre país. Hem construït un discurs allunyat de l'essencialisme nacionalista i amb una aposta gradualista i multipartidista per assolir la independència, i hem posat en pràctica una estratègia determinada de pactes de Govern que no ha agradat a tothom. Però és que no preteníem agradar tothom: mai no hem pretès ser la casa comuna de tots els independentistes de totes les ideologies. Sempre hem dit que nosaltres treballàvem per estendre l'independentisme en l'espai sociopolític que va del centre cap a l'esquerra. I sempre hem dit que seria molt bo per al país que sorgís una o més forces polítiques que treballessin per estendre l'independentisme en l'espai sociopolític que va del centre cap a la dreta. Catalunya estarà preparada per a la Independència quan el primer partit de l'esquerra i el primer partit de la dreta siguin independentistes i sumin una majoria social i política molt àmplia. I per arribar a aquest escenari encara hem de picar molta pedra, tots plegats.

Aquestes darreres setmanes han sorgit veus a favor d'una candidatura única de l'independentisme. Crec que amb els paràgrafs anteriors ja ha quedat clara quina és la posició estratègica del nostre partit respecte als Fronts Patriòtics. En qualsevol cas, però, voldria afegir que en algunes d'aquestes crides hi he trobat a faltar el més elemental respecte a Esquerra i al que representa. Esquerra té 80 anys de continuïtat històrica, és el partit de Macià i Companys, té més de 450 seccions locals organitzades arreu dels Països Catalans, té 21 diputats al Parlament de Catalunya, una diputada al Parlament de les Illes Balears, té tres diputats i quatre senadors a Madrid, un eurodiputat a Brussel·les, més de 1.600 alcaldes i regidors en pobles i ciutats, governa en coalició al Principat, presideix el Parlament de Catalunya i dues Diputacions, manté relacions internacionals estables, i ha aguantat en solitari la presència institucional de l'independentisme durant els darrers vint anys. I malgrat això, a Esquerra se li han fet crides a "sumar-se" (sic) a una coalició amb entitats i partits que no han passat mai per les urnes, que no se sap quina representativitat real tenen, que no són capaços de posar-se d'acord entre ells i que no sabem si d'aquí a uns mesos continuaran existint. Em fa l'efecte que la militància i l'electorat d'Esquerra es mereix més respecte i consideració per part dels autors d'aquestes crides.

Estic completament d'acord amb els independentistes que pensen que en aquest moment històric cal arriscar i fer un pas endavant. Però no hem de confondre un pas endavant amb una fugida endavant. I en aquest punt vull ser molt clar: crear l'expectativa d'una imminent proclamació de la Independència des del Parlament és, en el millor dels casos, confondre desig i realitat; i en el pitjor, és jugar frívolament amb les il·lusions de la gent. Per desgràcia, l'endemà de les pròximes eleccions no hi haurà 68 diputats independentistes, i jo personalment no penso ser còmplice de cap operació basada en premisses falses, per molt benintencionades que siguin.

Ens calen propostes polítiques lligades a la realitat. De la mateixa manera que fa set anys vam saber fer un moviment tàctic (alternança democràtica i nou Estatut) que ha canviat radicalment la política catalana i ha acostat l'independentisme a la centralitat, ara cal fer una nova estrebada capaç de generar contradiccions i conseqüències concretes en el conjunt del sistema polític, evitant la temptació del testimonialisme.

La nostra aposta per al pròxim cicle polític és coneguda: portar el debat al terreny de la radicalitat democràtica, un terreny que incomodi les forces de l'autonomisme i les obligui a moure's en la direcció correcta. Entenem que la proposta de posar en pràctica el dret a decidir a través d'un Referèndum democràtic sobre la Independència té recorregut polític, perquè no és una proposta només per als independentistes, sinó que és una proposta adreçada a tots els demòcrates, una proposta d'ampli espectre, que és coherent amb el procés de consultes per la Independència que hem viscut el darrer any, que sabem que genera contradiccions en les cúpules dels altres partits, que és molt majoritàriament compartida per les seves bases electorals i que connecta amb la centralitat democràtica del país.

Personalment m'he compromès a condicionar qualsevol acord postelectoral a la convocatòria d'aquest Referèndum, i aprofito aquesta carta per reiterar aquest compromís. Si Esquerra és decisiva i posem aquest tema sobre la taula, serà molt difícil dir-nos que no, ja sigui immediatament després de les eleccions o ja sigui durant la legislatura (cal recordar que probablement abans de dos anys tornarem a tenir el PP al govern espanyol i això pot desfermar noves agressions i provocar necessitat de respostes polítiques des de Catalunya). És una aposta arriscada però estic fermament convençut que ens en podem sortir. De la mateixa manera que fa set anys, perquè érem decisius, vam arrossegar CiU i PSC a fer un nou Estatut que cap dels dos no desitjava, aquest cop, si la gent ens dóna la força que necessitem, arrossegarem els autonomistes cap al dret a decidir i obrirem un nou cicle històric. És per això que en la campanya electoral que ara s'acosta demanaré, inequívocament des de l'esquerra, el vot útil de tots els independentistes: perquè Esquerra no és cap aventura personal i improvisada a corre-cuita, perquè Esquerra ja ha demostrat que és una palanca potentíssima de canvi, i perquè, humilment, em sento madur per rebre i gestionar amb responsabilitat la vostra confiança.

Visca Catalunya lliure!

Joan Puigcercós
President d'Esquerra